

σῆνι, π'λέγιον άνασυρτάρ' (ή καπνοσακκούλα, ό καπνός, τό τσιμπούκι, ό λουλάς. π'λέγιον = πήλινο) αὐτόθ. Συνών. ἀγκλῖα 1, ἀνάσερμα 1 β, άνασυρτήρι 1, άνασυρ- τός Β 1, κάδος, κουβᾶς, σίκλα, σικλί.

άνασυρτάρικος επίθ. Σέριφ.

Έκ τοῦ επίθ. άνασυρτός και τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρικος.

Ό άντληθεῖς ἐκ φρέατος, ἐπὶ ὕδατος: Άναςυρτάρικο νερό. Συνών. άνασυρτός Α 2, πηγαδήσιος αντίθ. βρυσήσιος, βρυσικός, τρεχούμενος (ιδ. τρέχω).

άνασυρτήρι τό, Άμοργ. Ίκαρ. —Λεξ. Αἰν. Βυζ. Λεγρ. Μπριγκ. Βλαστ. 294 άνασυρτήρ' Θράκ. (Αἰν.) άνεσυρτήρι Άμοργ. Θήρ. Θράκ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Πάτμ. άνεσυρτήρ' Πάρ. (Λεῦκ.) άνεστήρ' Πάρ. (Λεῦκ.) 'ναςυρ- τήρι Σύμ.

Έκ τοῦ ρ. άνασύρω, δι' ό ιδ. άνασέρνω, και τῆς παραγωγικῆς καταλ. -τήρι.

1) Άναςυρτάρι, ό ιδ., ἐνθ' άν. 2) Κρίκος διὰ τοῦ όποίου άνυψοῦται ή καταπακτή τοῦ πατώματος ή κλείουσα τήν ἐσωτερικήν τοῦ κατογείου κλίμακα Ίκαρ.

3) Μακρά ξυλίνη ράβδος φέρουσα εἰς τό ἄκρον βρε- γμένους κλάδους ή ράκη, διὰ τῆς όποιᾶς σύρονται πρὸς τὰ ἔξω ἐκ τοῦ φούρνου οἱ ἄνθρακες Ίκαρ. Συνών. ἀνάσερμα 1 γ, ἀνατρίφτης, πάννα, πάννιστρας, τρίφτης.

άνασυρτογάλα επίθ. θηλ. Δ.Κρήτ.

Έκ τοῦ επίθ. άνασυρτός και τοῦ οὐς. γάλα.

Η κατά τήν ἄμελξιν άνασύρουσα τό γάλα τῶν μαστῶν της και μὴ ἀφίνουσα αὐτό νά ἐκρέυση εὐκόλως, ἐπὶ αἰγός. Συνών. άνασυρτογαλοῦσα.

άνασυρτογαλοῦσα επίθ. θηλ. Δ.Κρήτ.

Έκ τοῦ επίθ. άνασυρτός, τοῦ οὐς. γάλα και τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ιδ. "ΑνθΠαπαδόπ. ἐν 'Αθηνᾷ 37 (1925) 192.

Άναςυρτογάλα, ό ιδ.

άνασυρτός επίθ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Σύρ. (Έρμούπ.) —Λεξ. Έλευθερουδ. Πρω. άνεσυρτός Σέριφ. Σίκιν. Τήν. άνασυρτόν τό, Λυκ. (Λιβύσσ.) άνασυρτό 'Αθῆν. άνεσυρτό Σέριφ. Σίκιν.

Έκ τοῦ ρ. άνασύρω, δι' ό ιδ. άνασέρνω.

Α) Επιθετικ. 1) Ό συρθεῖς πρὸς τὰ ἄνω, ό άνα- συρθεῖς Λεξ. Έλευθερουδ. Πρω.: Τήν εἶχε άνασυρτῇ τῇ φούστα της κ' εἰδειχνε τοῖς γάμπες της ὡς τό γόνατο. 2) Ό άντληθεῖς ἐκ φρέατος, ἐπὶ ὕδατος Σύρ. (Έρμούπ.): Νερό άνασυρτό. Συνών. άνασυρτάρικος, πηγαδήσιος, αντίθ. βρυσήσιος, βρυσικός, τρεχούμενος (ιδ. τρέχω).

3) Ό ἐξ οὗ δύνатаί τις νά άντλήσῃ, ἐπὶ φρέατος ή πη- γῆς Τήν.: Άνεσυρτὰ π'γάδια. Αντίθ. ἀνάσυρτος Α 1.

Β) Οὐς. 1) Τό ἀγγεῖον διὰ τοῦ όποίου άντλεῖ τις ὕδωρ, άντλημα Λυκ. (Λιβύσσ.) Σίκιν. Συνών. ιδ. ἐν λ. άνασυρτάρι. 2) Η ἄρπάγη διὰ τῆς όποιᾶς άνασύ- ρονται οἱ ἐντὸς τοῦ φρέατος πίπτοντες κάδοι 'Αθῆν. Συνών. ἄγγριφας, ἄγγρίφι 1, ἄρπαγας, ἄρπάγη, ἄρπάχτης, τσεγκέλι. 3) Σημεῖον χαρασσόμενον ἐπὶ τῶν ὠτων τῶν αἰγοπροβάτων πρὸς ἀναγνώρισιν Σέριφ.

ἀνάσυρτος επίθ. Σύμ. —ΣΣκίτη 'Αγ. Βαρβάρ. 114 ἀνέσυρτος Κῶς Νίσυρ. —ΙΓρυπάρ. Σκαραβ. 7 'νέσυρτος Νίσυρ.

Έκ τοῦ επίθ. άνασυρτός τοῦ ἀρχτικοῦ α προσλα- βόντος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου. Ίδ. ἀ- στερητ. 2 α.

Α) Κυριολ. 1) Έκεῖνος ἀπὸ τοῦ όποίου δέν δύναται τις νά άνασύρῃ, νά άντλήσῃ τι, ό πολὺ βαθύς, ἐπὶ φρέατος Νίσυρ.: Άνέσυρτο πηγάδι. Αντίθ. άνασυρτός Α 3. 2) Ό μὴ ὑποστὰς τήν ἀναγκαίαν ζύμωσιν, ἐπὶ ἄρτου Κῶς: Ψωμὶ ἀνέσυρτα. Συνών. και αντίθ. ιδ. ἐν λ. ἄνατε 1.

3) Ό μὴ καλῶς ἐψημένος, ἐπὶ ἄρτου Σύμ.: Ψωμὶ άνάσυρτο. Συνών. ἀστράγγιστος, ὠμός, αντίθ. 'νεσυρ- μένος (ιδ. ἀνασέρνω Β 3).

Β) Μεταφ. 1) Ό μὴ ἀποκαλυφθεῖς, μυστικός, κρυ- φὸς ΙΓρυπάρ. ἐνθ' άν.: Κάλλη ἀνέσυρτα. 2) Ό μὴ περιπλανηθεῖς εἰς τήν ξένην, ἄπειρος κοινωνικῶς ΣΣκίτης ἐνθ' άν.: Ποίημ.

Τὸ παλληκᾶρι τὸ ξανθὸ ποῦ ή ὠραία ή μαυρομμάτα ἔκαμεν ὄνειρο γλυκὸ νὰν τὸ ἀποχτήσῃ, ἀλλοῖά της, τὸ 'μπλεξέ μέσ' 'ς τὰ δίχτυα της ή ξενιτειᾷ 'ς τὴ στράτα και τὸ 'συρε τ' ἀνάσυρτο 'ς τὴν ἄχαρη φιλιᾶ της.

Συνών. ἄβγαλτος Α 2, ἀγύριστος Α 5, ἀξέβγαλτος.

άνασφαγή ή, Κύμ. —Λεξ. 'Ηπίτ. Έλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. άνασφαή Λεξ. Δημητρ.

Έκ τῆς προθ. ἀνά και τοῦ οὐς. σφαγή.

Τὸ μεταξὺ δύο σανίδων πατώματος, θυροφύλλων κττ. κενὸν ἐνθ' άν.: Σὲ 'λέπου 'πὸ τὴν άνασφαγή Κύμ. Συνών. ἄραμάδα, χαράμάδα.

άνασφακελῆ ή, ἀμάρτ. 'νεσφελ-λακεᾶ Ρόδ.

Έκ τῆς προθ. ἀνά και τοῦ οὐς. σφακελῆ, παρ' ό και σφελ-λακεᾶ.

Πόνος δριμὺς προερχόμενος ἐκ φλεγμονῆς πληγῆς ή ρευματισμῶν: "Ερχονται μου κᾶτι 'νεσφελ-λακεῆς! Συνών. σφακελῆ.

άνασφακελῶ ἀμάρτ. 'νεσφελ-λακῶ Ρόδ.

Έκ τῆς προθ. ἀνά και τοῦ ρ. σφακελῶ, παρ' ό και σφελ-λακῶ.

Προξενῶ δριμὺν πόνον: Νεσφελ-λακᾶ με τὸ ποί μου (ποί = πόδι).

άνασφάλλω Μέγαρ. άνασφῆλλω "Ηπ.('Αρτ.) Μέσ. ἀνισβάλλουμι Λῆμν.

Τὸ ἀρχ. ἀνασφάλλω.

1) Ένεργ. και μέσ. ἀναλαμβάνω ἐκ νόσου "Ηπ.('Αρτ.) Λῆμν.: Γίν'κιν καλὰ οὐ ἄρρουστους, ἀμ' ἀκόμα δέν ἀνισβάλλ'κιν Λῆμν. Συνών. ἀναδίνω Β 1 γ, ἀναζουμώνω, ἀναζῶ Α 1, ἀναθάλλω Α 2, ἀνακαρώνω (Ι) 1, δυναμώνω, καρδα- μώνω. 2) Συνέρχομαι ἐκ λιποθυμίας, ζάλης κττ. Μέγαρ.: Σουνηρθε; — Τρόμαξα ν' άνασφάλω! Συνών. συνεφέρνω. Πβ. ἀναλογίζομαι 2, ἀνανοῶ 4, ἀναπαίρνω 3, ἀνα- φέρνω.

άνασφεντουριστὰ επίρρ. ἀμάρτ. άνασβουδουριστὰ Λακων. άνασβορδαριστὰ Λακων.

Έκ τοῦ επίθ. άνασφεντουριστός.

Άσαφῶς, περιπεπλεγμένως, ἐπὶ λόγων: Λές τὰ λόγια άνασβορδαριστὰ.

άνασφεντουριστός επίθ. ἀμάρτ. άνασβορδαριστός Λακων.

Έκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. άνασφεντουρίζω, δι' ό πβ. ἀπλοῦν σφεντουρίζω. Διὰ τήν ἀνάπτυξιν τοῦ ρ ἐν τῷ τύπῳ άνασβορδαριστός ιδ. ΦΚουκουλ. ἐν 'Αθηνᾷ 29 (1917) Λεξικ. 'Αρχ. 83 κέξ.

Άνάποδος, περιπεπλεγμένος, ἐπὶ λόγων.

άνασώνω Χίος άνασώνου Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) ἀνισώνου Λέσβ. 'ναςών-νω Σύμ. 'νεσώνω Κῶς.

Έκ τῆς προθ. ἀνά και τοῦ ρ. σώνω. Πβ. και ἀρχ. άνασώζω.

1) Προσθέτω τι εἰς τὸ ἐλλιπὲς καὶ συμπληρώνω τοῦτο ἐνθ' ἄν.: 'Ελείπα λ-λατάκια κ' ἐνάσωσέν τα (ἐλείπον ὀλίγα κτλ.) Σύμ. Αὐτὸς σὰν ἔρθῃ καὶ δῇ πῶς τὰ 'καμαν μισὰ τ' ἀνασώνει Χίος || Ἄσμ.

'Ἄλε τὸ νοῦ 'ς τὴ ζυαριά, 'άλε, καμπάνισέ το, κί ἃ λείπη ἀπὸ τὴ ζυαριά, 'άλε καὶ 'νέσωσέ το ('άλε = βάλε) Κάσ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἑρωφίλ. ἀφιέρωσ. στ. 39 «... πλῆθος ν' ἀνασώσης | γυρεῦγεις, μοῦ 'λεγε συχινά, τοῖ θάλασσας τοῖ τόσης | μ' ἕνα θολὸ κι ἀπόμικρο ποτάμι...». Συνών. ἀποσώνω. 2) Ἐπιρράπτω Α.Ρουμेल. (Φιλίππουπ.)

ἀνάσσωμα τό, ἀμάρι. ἀνάσουμα Α.Ρουμेल. (Φιλίππουπ.) ἀνέσωμα Σίφν.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνασώνω. Πβ. καὶ μεσν. οὐσ. ἀνάσωμα.

1) Προσθήκη τεμαχίου ὑφάσματος εἰς ἔνδυμα, ἐπίγραμμα Α.Ρουμελ. (Φιλίππουπ.) 2) Ἡ ἄκρα τοῦ ὑφάσματος ἢ ἀναδιπλωμένη καὶ ραπτομένη ἐσωτερικῶς κατὰ τὴν ραφὴν ἐνδύματος Σίφν.: Δὲν εἶχεν ἄλλο ἀνέσωμα τὸ παντελόνι. Συνών. γύρισμα, φάρδετα, χάρι.

ἀνατάζω, ἀνατάσσω Κρήτ. Πελοπν. (Σουδεν.) ἀνατάσσουν Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) ἀνατάζω Πελοπν. (Βούρβουρ.) ἀνατάζου Μακεδ. (Νάουσ. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀνετάσσω Α.Κρήτ. 'νετάσσω Α.Κρήτ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ ρ. τάζω. Πβ. καὶ μεταγν. ἀνατάσσω.

Α) Μετβ. 1) Τακτοποιῶ, διευθετῶ τὰ τῆς οἰκίας Κρήτ. β) Περιποιεῖμαι Κρήτ.: Λέω νὰ πὰ' τοῦ γράψω τὸ πρῶμα μου γιὰ νὰ μὲ 'νετάζῃ 'ς τὰ γέρα μου. Νὰ πὰς νὰ τσ' ἀνετάξῃς 'ς τὰ ὑστερνά δῶς νὰ σοῦ γράψουνε καὶ τὸ πρῶμα δῶς. Ἀμοναχός τ' ἀνετάσσεται 'ς τὸ σπῖτι καὶ τὰ καταφέρνει μὲ χαρά! 2) Ὑπόσχομαι Μακεδ.: Ἄσμ.

Γιὰ τοὺν ἕνα γιὰ τοὺν ἄλλον | χίλια γράφτ', χίλια τάζ', γιὰ τ' ἱμένα τοῦ μεγάλου, | τίποντα δὲν ἀνατάζ'.

III) Ἀνακαλῶ τι τὸ ὁποῖον ἔκαμα, μετανοῶ διὰ τι Μακεδ. (Νάουσ.): Δὲν ἀνατάζου τοῦ καλὸ π' ἔκαμα.

Β) Ἀμτβ. 1) Αὐξάνομαι, ἀναπτύσσομαι, εὐδοκιμῶ, ἐπὶ φυτῶν Πελοπν. (Βούρβουρ. Σουδεν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἀπὸ τὰ πολλὰ νερὰ δὲν ἀνάταζαν τὰ γεννήματα Βούρβουρ. Δὲν ἀνέταξε καθόλου ὁ καπινὸς ἀπὸ τὴν ξηραῖλα Σουδεν. Ἀμα δὲ δώξ' ἤλιους, δὲν ἀνατάζ'νι τὰ τριφύλλα Αἰτωλ.

2) Ἐξέρχομαι τοῦ κελύφους, ἐπὶ νεοσσῶν Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.)

ἀνάταμα τό, Δ.Κρήτ. ἀνέταμα Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνατάζω.

Περίθαλψις, περιποίησις: Ἐκάμανέ δου ἕνα ἀνέταμα ἀπὸν δὲ δὸ λογάριζε, μέρα νύχτα ἦσαν οἱ κακομοῖροι 'ς τὸ κρεββάτι δου ἀποπάνω! Συνών. ἀνάταξι, περιποίησι.

ἀνατανυτό τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. τανυτό.

Ἡ ἔνεκα ἀτονίας ἢ νωθρείας ἢ νοσηρεῶς καταστάσεως τάσις τῶν μελῶν τοῦ σώματος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνακλαδητό.

ἀνάταξι ἡ, Δ.Κρήτ. ἀνέταξι Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνατάζω.

Ἀνάταμα, ὁ ἰδ.: Ἐδὰ 'ς τὰ ὑστερὰ δου θέλει πολλὴ ἀνέταξι. Ἀνέταξι θέλει γιὰ νὰ γενῇ καλά.

ἀναταράζω, ἀναταράσσω Δ.Κρήτ. —Λεξ. Ἡπίτ. Ἐλευθερουδ. ἀναταράζω σύννηθ. ἀνεταράσσω Κάρι. Α.Κρήτ. ἀνεταράζω Αἰγιν. Κάρι. Α.Κρήτ. Πελοπν. (Οἶν.) Σῦρ. (Ἑρμούπ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀναταράσσω.

1) Ἀνακυκῶ, ἀναταράττω τι σύννηθ.: Κάθε φορὰ ποῦ θὰ πίνῃς τὸ φάρμακο νὰ τ' ἀναταράζῃς. Μὴν ἀναταράζῃς τὸν καφέ. Ἀναταράζω τὰ νερὰ - τὸ γιαιτρικὸ σύννηθ. Εἶδα νὰ τὸ κάμω γιὰ κοπέλλι δὲ γατέω, οὔλη μέρα γυρίζει 'ς τὰ ρυάκια κι ἀναταράσσει τὰ πηλὰ καὶ φοβοῦμαι πῶς θὰ μοῦ κρυώσῃ Κρήτ. Συνών. ἀναδεύω Α 1, ἀνακατεύω Α 1, ἀνακατῶνω Α 1, ἀναμίγω 1. 2) Κινῶ τι, ταράττω, συγκλονίζω σύννηθ.: Ἀνατάραξε ὁ σεισμὸς τὸ σπῖτι σύννηθ. Ἀναταράσσει ἡ -ῖ- ὄρθα τὰ φτερά τοῦ Κρήτ. Μὴν ἀναταράζῃς τὰ κλαριά Λεξ. Δημητρ. Ἀκούονταν ἡ γλήγορη ἀναπνοὴ ποῦ ξέφευγε κι ἀνατάραζε τὰ στήθη τοῦ σὰν ἀνθρώπου λαχνησμένου ΓΔροσίν. Ἀγροτ. ἐπιστ. 120. Εἶδανε τὴ γραιὰ πεσμένη χάμου μέσα 'ς τὸ καλαμπόκι ν' ἀναταράζεται Νλουκόπ. ἐν Ἡμερολ. Μεγ. Ἑλλάδ. 1930 σ. 282. Τὰ νεῦρα μου ἀναταράζονταν καὶ 'ς τὸ παραμικρὸ τριζιμο Μποῆμ Ἀγριο-λούλ. 25. Ὅλο του τὸ κορμὶ ἀναταράχτηκε ΧΧρηστοβασ. Διαγων. 62. || Ἄσμ.

Ὁ Δῆμος ἀναστέναξε κ' ἡ γῆς ἀναταράχτη Λεξ. Δημητρ.

Ἀπάνου 'ς τὴν τριανταφυλλὰ | ἔφτειασε ἡ πέριδικα φωλὰ κι ἀναταράχτη ἡ πέριδικα | καὶ 'πέσαν τὰ τριαντάφυλλα Πελοπν. (Οἶν.)

Ἀναταράχτ' ἡ θάλασσα κ' ἔσπασαν τὰ καράβια Ἰων. (Σμύρν.)

Ἀναταράχτη ἡ ἐκκλησιὰ καὶ ὁβήσαν τὰ καντήλια Πελοπν. —Ποίημ.

Ἀναταράζονται οἱ ἐρ'μῆς, ἀχολογοῦν τ' ἀμπέλια ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,17. Συνών. ἀναδεύω Α 2, ἀναμίγω 2, ἀνασεῖω 1, ἀνατραντάζω, σαλεύω. Καὶ ἀμετβ. κινεῖται Κρήτ.: Φρ. Ὅ,τι π' ἀναταράσσει (μόλις ξῆ). 3) Μεταφ. ταράσσω τινὰ ψυχικῶς, ἐμβάλλω εἰς ταραχὴν, ἐρεθίζω σύννηθ.: Σὰ θυμῶνῃ ἀναταράζει τὸν κόσμον Λεξ. Δημητρ. Μ' ἐνετάραξε μὲ τὰ λόγια τοῦ Κρήτ. Τὸν εἶδα κ' ἐνεταράχτηκα αὐτόθ. Ἀναταράσσεται κι ἀγριεῖται Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Οἱ χωριάτες γῦρο 'ς τὰ χωριά εἶχαν ἀρχίσει ν' ἀναταράζονται καὶ τὸ μεγάλο κίνημα τοῦ σηκωμοῦ δὲν ἦταν μακριὰ ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παληκάρι. 50. || Ἄσμ.

Τσ' ὄντες τὴν εἶδ' ὁ βασιλεὺς ὅλος ἀνεταράχτη τσ' ἀφ' τὰ νύχι' ὡς τὴν κορφὴ ἐννεὰ φορὲς ἀλλάχτη Αἰγιν. —Ποίημ.

Καὶ κάποτε φυτρώνει μέσ' 'ς τὰ σπλάχνα μας κι ἀναταράζει κάποτε τὸ λογισμό μας καὶ θλιμμένο τόσο ἢ τόσο φοβερὸ ποῦ τὸ κρατᾶμε μυστικὸ κι ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ἐγὼ μας

ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή² 109. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Πλουτάρχ. Φάβ. 26 «ὥστε τὴν πόλιν αὐθις ὑπὸ τῶν λόγων τούτων ἀναταράττεσθαι». Πβ. ἀναδεύω Β 1, ἀνακατῶνω Β 1, ἀνασεῖω 3, ἀναστατῶνω. 4) Μέσ. αἰσθάνομαι τάσιν πρὸς ἐμετὸν Κρήτ.: Μόνο νὰ θωρῶ τὰ φαητὰ τῇ ἀναταράσσομαι. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Σαχλίκ. Γραφαὶ καὶ ἀφηγήσεις στ. 375 (ἔκδ. Wagner σ. 92) «κι ἀναταράσσομαι καὶ γὼ ὑπὸ τῆς μεθυσιᾶς του». Πβ. καὶ ἀρχ. Ἀριστοφ. Νεφ. 386 «ἐταράχτης τὴν γαστέρα». Συνών. ἀναγουλεύομαι 1, ἀναγουλιάζω 3, ἀναγουλίζω 1, ἀνακατεύομαι (ἰδ. ἀνακατεύω Α 2β), ἀνακατῶνομαι (ἰδ. ἀνακατῶνω Α 2β), ἀναρρεύομαι 1β.

ἀνατάραμα τό, ἀνατάραγμα Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀνατάραμα ΓΒλαχογιάνν. Τὰ Παληκάρι. 99 —Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναταράζω.

